

Materiál na rokovanie
Mestského zastupiteľstva
hlavného mesta SR Bratislavy
dňa 27.03.2013

Správa dočasnej komisie o výsledku návštev bratislavských cintorínov

Predkladateľ:

Ing. Viera Kimerlingová, v. r.
1. námestníčka primátora

Zodpovedný:

Izabella Jégh, v. r.

Spracovateľ:

Izabella Jégh, v. r.

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Správa dočasnej komisie o výsledku návštev bratislavských cintorínov
3. Výpis zo zasadnutia komisie kultúry a ochrany historických pamiatok MsZ zo dňa 5.12.2012
4. Uznesenie MsR č. 812/2013 zo dňa 14.3.2013

Návrh uznesenia

Mestské zastupiteľstvo hlavného mesta SR Bratislavy po prerokovaní materiálu

berie na vedomie

Správu dočasnej komisie o výsledku návštev bratislavských cintorínov.

Správa dočasnej komisie o výsledku návštev bratislavských cintorínov

Na základe sťažností obyvateľov viacerých mestských častí Bratislavy na prácu zamestnancov a vedenia mestského podniku Marianum - Pohrebníctvo mesta Bratislavy a na podnet mestskej poslankyne Izabelly Jégh, ktorá sa s problematikou cintorína v mestskej časti Podunajské Biskupice zaoberá už viac rokov, Mestské zastupiteľstvo hlavného mesta Bratislavy uznesením č. 500/2012, zo dňa 1.3.2012 zriadilo dočasnú komisiu z radov poslancov mestského zastupiteľstva, za účelom uskutočnenia návštev cintorínov na zistenie nedostatkov v službách a stavu vybavenosti cintorínov v zložení – Vladimír Kubovič, Júlia Ondrišová, Anna Dyttertová, Zuzana Dzivjáková a Izabella Jégh, ku ktorým sa pridala aj poslankyňa Alena Krištofičová.

Mestskí poslanci a zároveň i členovia tejto komisie (Dzivjáková, Farkašovská, Jégh, Kubovič) sa zúčastnili aj viacerých stretnutí v mestskej organizácii Marianum za účelom oboznámenia sa s tvorbou cien za poskytované služby a prípravou nového návrhu VZN a prevádzkového poriadku už v roku 2011. Naposledy sa pracovné stretnutie k tejto problematike uskutočnilo 30.5.2012, kedy sa poslankyne J. Tvrdá, J. Ondrišová, Z. Dzivjáková, A. Krištofičová a I. Jégh, venovali opodstatnenosti výšky jednotlivých položiek Cenníka služieb poskytovaných na pohrebiskách na území Hlavného mesta SR Bratislavy, a zároveň sa dohodli na návrhu výšky cien spojených hlavne s úhradou za nájom a služby spojené s nájmom hrobových a urnových miest, ktoré podľa mienky všetkých prítomných sú ešte schopní obyvatelia Bratislavy finančne zniesť. Práve na kvalitu služieb, ktoré sú spojené s nájmom hrobových a urnových miest bolo vznesených viacero sťažností od obyvateľov hlavného mesta.

Charakter sťažností

Neupravené cintoríny, neupravené domy smútku a vysoké poplatky za ich prenájom, nedôstojné oblečenie nosičov, chýbajúca ozvučovací technika, drahé služby, neobzretné kosenie, poškodené a chýbajúce chodníky, chýbajúce toalety, poškodené, zastaralé, alebo chýbajúce smetné nádoby, nefunkčné alebo tečúce vodovodné kohútiky a pod.

Súčasný stav správy cintorínov

Marianum – Pohrebníctvo mesta Bratislavy, je príspevková organizácia hl. mesta Bratislavy. V súčasnosti na území hlavného mesta spravuje **18 cintorínov a krematórium**.

Na mestských pozemkoch sa nachádza 15 cintorínov a krematórium.

Sú to cintoríny: Ružinov, Martinský cintorín, Prievoz, Podunajské Biskupice, Komárov, Vrakuňa, Vajnory, Rača (pozemky v rozsahu 27,15% z celkovej výmery), Slávičie údolie, Karlova Ves, Dúbravka, Lamač, Devín, Petržalka, Rusovce a krematórium.

Cirkevné pozemky sú pod 3 cintorínmi, ktoré taktiež spravuje Marianum.

Sú to cintoríny: Ondrejský cintorín, Cintorín Kozia Brána a Mikulášsky cintorín nachádzajúce sa v Starom meste evidované ako historické cintoríny, na ktorých sa už nepochováva.

3 cintoríny – Rača (pozemky v rozsahu 72,85% z celkovej výmery), Devínska Nová Ves, Záhorská Bystrica sú na cirkevných pozemkoch a v správe cirkví.

2 cintoríny – Čunovo, Jarovce – spravujú mestské časti.

Prehľad návštev cintorínov

Členovia komisie aj za účasti riaditeľa mestskej organizácie Marianum, Mgr. Miloslava Hrádeka a novinárky M. Volekovej navštevovali cintoríny nasledovne:

- 30.3.2012 Podunajské Biskupice, Komárov, Vračuňa (Ondrišová, Jégh, Kugler, Voleková)
- 10.5.2012 Podunajské Biskupice, Komárov, Vračuňa (Kubovič, Jégh)
- 16.5.2012 Petržalka, Rusovce (Krištofičová, Kubovič, Jégh, Hrádek)
- 18.5.2012 Rača, Vajnory (Krištofičová, Kubovič, Jégh, Hrádek)
- 23.5.2012 Devín, Lamač, Dúbravka (Krištofičová, Kubovič, Jégh, Hrádek)
- 25.7.2012 Podunajské Biskupice, Ondrejský, Kozia brána, Mikulášsky, 2 židovské cintoríny (Krištofičová, Ondrišová, Kubovič, Jégh, Hrádek)
- 9.8.2012 Podunajské Biskupice, Komárov, Vračuňa (Krištofičová, Jégh, Voleková)
- 16.8.2012 Fischamend, Swechat (Krištofičová, Ondrišová, Kubovič, Jégh, Hrádek)
- 5.9.2012 Brno – návšteva najväčšieho cintorína v ČR, návšteva riaditeľstva príspevkovej organizácie Správa cintorínov mesta Brno, rozhovor s riaditeľom Ing. Marekom Šamšulom (Ondrišová, Jégh, Hrádek)
- 2.10.2012 Podunajské Biskupice – ukážka ošetrovania stromov špeciálnou horolezeckou technikou (Jégh, Hrádek, Grach)

Ostatné cintoríny ako cintorín v Ružinove, Martinský cintorín, Slávičie údolie a krematórium majú charakter centrálnych mestských cintorínov so štandardnou prevádzkou a dobre fungujúcimi službami. Tieto cintoríny sa skupinovo nenavštívili, keďže členovia komisie poznajú ich stav. Informácie o prácach vykonaných na týchto cintorínoch podal riaditeľ Marianumu.

Výsledky zistení

Komisia zistila, že v niektorých prípadoch sťažnosti boli opodstatnené. Vysoké neorezané, neošetrené stromy, koreňová sústava stromov dvíhajúca hroby a chodníky. Neošetrená zeleň, chýbajúce toalety a smetné nádoby boli obdobným problémom na viacerých cintorínoch.

Podunajské Biskupice

V Podunajských Biskupiciach na Šamorínskej do roku 2009 nebola vykonaná takmer žiadna úprava. Chýbala toaleta, bolo nefunkčné ozvučovacie zariadenie.

Až po viacerých rokoch a interpeláciách v miestnom zastupiteľstve v roku 2009 sa vybudovali prvé chodníky zo zámkovej dlažby, prvé nenáročné studničky a doviezla sa prenosná toaleta, ktorá žiaľ sa neudržiavala. V pôvodnej časti sa vytvorilo cca 30 nových hrobových miest, nové kontajnerové stojiská v zadnej časti a nevyhnutné úpravy stromov.

V zlom stave zostávajú ešte úseky chodníkov, ktoré sú následkom neustále sa rozrastajúcej koreňovej sústavy vzrastlých stromov nebezpečne hrboľaté. Vážnym problémom je neukončené rozširovanie cintorína.

Komárov

V Komárove na Kvetinárskej dom smútku nahrádza prístrešok bez elektriny, bez vybavenia, zaradený do II. cenovej kategórie, chýba toaleta.

Vračuňa

Vo Vračuňi je dom smútku už viac rokov zatvorený, dôvodom je jeho havarijný stav. Nahrádza ho iba prístrešok bez príslušného vybavenia, zaradený do II. cenovej kategórie, chýba aj toaleta.

Petržalka

V Petržalke je cintorín pekne upravený s vybudovanými urnovými stenami, zrenovovaným domom smútku, kvalitnými chodníkmi zo zámkovej dlažby, praktickými smetnými nádobami.

Rusovce

Na tomto cintoríne v ostatných rokoch bola viac krát revitalizovaná zeleň, bola vykonaná oprava oplotení a oprava zámkovej dlažby okolo cirkevnej kaplnky. Tá slúži ako dom smútku, je vo veľmi zlom technickom stave a jej oprava vzhľadom na počet pohrebných obradov by bola nerentabilná.

Rača

Najväčší problém je oplotenie v evanjelickej časti cintorína, kde z dôvodu navezenia zeminy zo strany susednej školy vo vlastníctve Rímskokatolíckeho úradu Rača, hrozí zrútenie oplotení na hroby v tesnej blízkosti oplotení. Podľa zmluvy za opravu oplotení nesie zodpovednosť Rímskokatolícky farský úrad Rača. Inak cintorín je pekne upravený.

Vajnory

Cintorín je udržiavaný, staré asfaltové chodníky boli nahradené chodníkmi zo zámkovej dlažby, je vybudované nové kontajnerové stojisko a je vytvorených cca 50 nových hrobových a urnových miest. Komunikácia s miestnym úradom je dobrá, o tom svedčia aj združené financie napr. na opravu centrálného kríža. Radí sa medzi pekne upravené cintoríny.

Devín

Oplotenie celého cintorína si vyžaduje rekonštrukciu a jeho obnova sa plánuje v spolupráci s miestnym úradom. Dom smútku je vo veľmi zlom technickom stave príčinou sú aj časté záplavy územia, na ktorom sa cintorín nachádza. Okolo domu smútku bola opravená pôvodná zámková dlažba. Na cintoríne bola kompletne revitalizovaná zeleň.

Lamač

V nedávnej minulosti prebehla na cintoríne revitalizácia zelene, výmena asfaltových chodníkov za zámkovú dlažbu, boli vyrobené dve nové vstupné brány cintorína, okolie cintorína bolo vyčistené od náletovej zelene. Do budúca sa plánuje rozšírenie cintorína v spolupráci s miestnym úradom. Patrí k pekne upraveným cintorínom.

Dúbravka

Cintorín je umiestnený v komplikovanom svahovitom teréne, napriek tomu je pekne udržiavaný, v spolupráci s miestnym úradom bolo obnovené oplotenie.

Ondrejský cintorín – historický cintorín

V susedstve Medickej záhrady plní úlohu oddychovej zóny pre miestnych obyvateľov. Cintorín je pekne udržiavaný, až na staré popadané náhrobné kamene, o ktoré sa majú starať príbuzní. Nie je riešený stav náhrobných kameňov z minulého a predminulého storočia významných osobností. Dve vstupné brány sú vo veľmi zlom technickom stave, ktoré sú, ako aj pozemky cintorína vo vlastníctve Rímskokatolíckeho farského úradu Blumentál.

Cintorín Kozia brána – historický cintorín

Plní parkovú a oddychovú funkciu pre obyvateľov. So súhlasom Krajského pamiatkového úradu bola komplexne revitalizovaná zeleň, vybudovaná spevnená prístupová cesta. Obdobný problém, ako na Ondrejskom cintoríne, neriešený stav zrútených náhrobných kameňov významných osobností z minulého a predminulého storočia. Vo veľmi zlom stave sa nachádza aj budova krýpt významných osobností Bratislavy.

Mikulášsky cintorín – historický cintorín

Taktiež plní parkovú a oddychovú funkciu. Nedoriešené vzťahy k pozemku a s tým súvisiace ďalšie problémy s chátrajúcimi objektmi nachádzajúcimi sa na pozemku. Je pravidelne udržiavaný.

Podľa vyjadrenia riaditeľa Marianumu Mgr. Miloslava Hrádeka tieto nedostatky, na ktoré sa obyvatelia sťažujú, sú výsledkom nízkej dotácie zo strany magistrátu a jej každoročným krátením. Pod chýbajúce financie v príjmovej časti rozpočtu sa podpísalo aj množstvo neplatičov za nájom

hrobového miesta a s ním spojené služby, ktorí nereagujú ani na výzvy, ale úpravu okolo hrobu kosením Marianum musí vykonať a to na úkor tých, ktorí riadne platia. Ďalej sa vyjadril, že organizácii chýbajú finančné prostriedky na odbornú údržbu stromov a tým pádom sú upravované a orezávané len v tých prípadoch, keď to je veľmi potrebné a nevyhnutné. Práve to sledovala aj ukážka odborného ošetrovania vzrastlých stromov odbornou horolezeckou technikou. Ošetrovanie jedného stromu stojí cca 50 Eur. Preto by veľmi pomohla pasportizácia stromov na jednotlivých cintorínoch, ktorou by boli jednotlivé stromy na cintorínoch zaevidované a diagnostikované a potom už len udržiavané podľa potreby. Pasportizácia jedného stromu stojí cca 5 Eur. Ďalším pretrvávajúcim problémom sú nedoriešené vzťahy medzi vlastníkmi pozemkov pod cintorínmi - cirkvami a správcom cintorínov Marianumom. Hlavne historické cintoríny, na ktorých sa už nepochováva finančne veľmi zaťažujú rozpočet organizácie. S týmito cintorínmi súvisí aj ďalší fakt a to zlý stav veľkého počtu pomníkov poškodených vandalmi alebo zubom času. Takmer všetky cintoríny sú bez osvetlenia a toaliet.

Pri návšteve Správy cintorínov mesta Brno, riaditeľ organizácie pán Ing. Marek Šamšula potvrdil, že ani u nich nepatrí správa cintorínov a poskytovanie pohrebných služieb medzi priority mesta. Organizácia dostáva nízke dotácie od magistrátu mesta Brno len 25 mil. Čk ročne ale ročné služby a údržba zelene a stromov stojí 60 mil. Čk. Aj to sa každým rokom kráti. Pracujú s 55 zamestnancami, čo je na hranici fyzických možností. Zdôraznil, že ak v roku 2012 nedostanú dotáciu aspoň na úrovni predchádzajúcich rokov, môže sa stať, že v roku 2013 organizácia nebude prevádzky schopná. Pravdou je aj to, že veľké investície hradí zo svojho rozpočtu magistrát mesta Brna.

Pokiaľ ide o ne upravenosť cintorínov, je nesporné, že neupravené časti cintorínov sme viac či menej videli aj na cintoríne vo Swechate ako aj v Brne a niektoré časti boli na tom aj horšie ako sú naše cintoríny.

Treba podotknúť aj to, že medzi časom už prebiehajú rekonštrukčné práce na cintoríne v Podunajských Biskupiciach, a to konkrétne: vymaľovaním interieru a exteriéru domu smútku, očistením a natrením železnej konštrukcie, výmenou plexi vo dverách na sklenenú výplň, vybudovaním chemickej toalety v dome smútku, dodaním prenosného ozvučovacieho zariadenia, vybudovaním ďalších nových chodníkov s použitím zámkovej dlažby, opravením existujúcich studničiek pozdĺž nových chodníkov, rozšírením prívodov vodovodných rúr s možnosťou napojenia ďalších studničiek, presvetlením zelene a stromov, odstránením suchých kríkov, stromov, náletovej zelene, rozmiestnením kontajnerov na separovanie odpadu. Robia sa prípravy na stavbu ďalších chodníkov a na úpravu studničiek, atď. Toto všetko sa urobilo svojpomocne, t.j. práce prevádzkali zamestnanci Marianumu. Naďalej ostane otázná zadná časť cintorína, kde sa začalo rozšírenie s viac ako 300 hrobovými miestami, no je treba doriešiť súdny spor.

Záver

Táto správa podáva len určitý obraz o súčasnej situácii a úrovni na bratislavských cintorínoch a o niektorých problémoch spojených s ich údržbou a prevádzkovaním.

Na základe zistených skutočností komisia odporúča MsZ, aby riaditeľ príspevkovej organizácie Marianum

- zostavil plán nutných investícií a bežných opráv na jednotlivých cintorínoch s vyčíslením finančných prostriedkov na ich realizáciu,
- zostavil poradie cintorínov (podľa veľkosti) na pasportizáciu stromov
- zistil, či je možné získať na investície väčšieho charakteru finančné prostriedky z Eurofondov

- i naďalej intenzívne získaval na spoluprácu aj mestské časti, na ktorých území sa nachádzajú cintoríny v správe Marianumu
- preradil z II. cenovej kategórie do III. cenovej kategórie prístrešky na cintorínoch vo Vrakuni a Komárove na Kvetinárskej ul.
- v dohľadnej dobe doriešil problém týkajúci sa rozšírenia cintorína v Pod. Biskupiciach
- kládol zvýšený dôraz na kvalitu prác spojených s bežnou údržbou (kosením, ošetrovaním drevín) a estetickú stránku domov smútku a ich príslušenstva
- prehodnotil stav prenajímaných nehnuteľností a hľadal riešenie na ich efektívnejšie využitie

Taktiež komisia odporúča, MsZ aby požiadalo primátora, aby

- oslovil listom vlastníkov pozemkov pod cintorínmi, ktoré v súčasnosti spravuje príspevková organizácia Marianum za účelom doriešenia zmluvných vzťahov,
- vyvolal rokovania s Ministerstvom kultúry SR vo veci financovania nákladov spojených s údržbou, ošetrovaním a reštaurovaním historických náhrobných kameňov ako i prevádzkou samotných historických cintorínov (Ondrejský, Mikulášsky, Kozia brána), ktoré slúžia už ako oddychové zóny pre obyvateľov Bratislavy
- sa pre príspevkovú organizáciu Marianum, v rozpočte na rok 2013 počítalo s dotáciou minimálne na úrovni roku 2011.

Spracovatelia:

Izabella Jégh,
 Mgr. Vladimír Kubovič,
 Ing Alena Krištofičová,
 JUDr. Júlia Ondrišová

Bratislava, 3. novembra 2012

**Komisia kultúry a ochrany historických pamiatok
Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy**

Výpis zo zápisnice z rokovania komisie zo dňa 05.12. 2012

K bodu 4

Správa dočasnej komisie o výsledku návštev bratislavských cintorínov

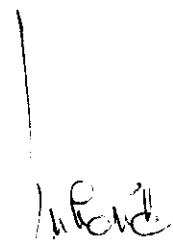
Uznesenie

Komisia kultúry a ochrany historických pamiatok MsZ :

- berie na vedomie predloženú Správu dočasnej komisie o výsledku návštev bratislavských cintorínov
- vyjadruje poďakovanie členom subkomisie, ktorí spolupracovali na príprave VZN o prevádzkovom poriadku pohrebísk

Hlasovanie:

Prítomní: 7 Za: 7 Proti: 0 Zdržal sa: 0



Mgr. Vladimír Kubovič
predseda komisie

Uznesenie č. 812/2013

zo dňa 14. 03. 2013

Mestská rada po prerokovaní materiálu

odporúča

Mestskému zastupiteľstvu hlavného mesta SR Bratislavy

vziať na vedomie správu dočasnej komisie o výsledku návštev bratislavských cintorínov.
